

ben a Kolozsvári Nemzeti Színházat is házi kezelésben igazgatták (1872—1886.), sőt (1866—75-ig) a debreceni- és (1877—80-ig) az aradi színházat is. Újabb időben — 1927 febr. 1-étől — Szeged városa is házi kezelést valósított meg színháza vezetésében s a szegedi rendszer csak annyiban különbözik a két előbbtől, hogy míg Debrecenben és Aradon a színházi egyesület állott az ügy élén, Szegeden maga a város — mint hatóság — tartja fenn a színházat.

A szegedi színháznak ezt az új rendszerét a szegedi színház intendánsa a következőképpen ismerteti:

A házi kezelés lényege abban áll, hogy a város a maga nagy anyagi és erkölcsi tőkéjével biztosítja a színház anyagi helyzetét, mely egyébként művészeti téren szakértő művészeti igazgató vezetése alatt áll. Házi kezelés mellett a város és a művészeti igazgató ügyköre körülbelül úgy jelölhető meg, hogy a kettőt egymástól a vasfüggöny választja el. Az, ami a vasfüggöny mögött történik, vagyis a színház birodalma, a művészeti igazgatóra tartozik, a színház többi része teljesen a városé. A házi kezelés mégsem azt jelenti, hogy a város csak az anyagi terheket vállalja magára, mert valóságban a helyzet az, hogy a hatóság, mely felügyeleti jogát a tanács megbízott tagja, az intendáns útján gyakorolja, közös egyetértésben a művészeti igazgatóval a legszigorúbban őrködik a színház kultúr-hivatásának betöltése felett. Házi kezelésben a színház nem üzlet, hanem a hatóság presztízsével és felelősségével biztosított, magasabb célokat szolgáló kultúrintézmény. Gróf Klebelsberg Kunó kultuszminiszter a házi kezelés rendszerét követendő példakép állítja a nagyobb vidéki és főként az egyetemi városok elé, melyeknek a színészet pártolásán kívül felelősségteljes kötelezettségeik vannak a színház kultúrmissziójának teljesítésében. A szegedi színház óriási mértékben fejlődött a házi kezelés rezsimje alatt és már is sok olyan kultúr-feladatot oldott meg, melyeket magánvállalkozó anyagi eszközök hiányában soha meg nem valósíthatott volna. Ilyenek a tanulságos, klasszikus és hazafias szellemű, népies, ifjúsági és katonai előadások rendszerezése, vidéki bemutatók rendezése, a

zenekultúra terén operatársulat szervezése, író- és művésztehetségek felkarolása, ki-termelése stb., melyek magánvállalkozótól nem várható, súlyos anyagi áldozatokat követelnek. Szeged város évenként 120.000 pengőt fordít a kezelésben levő színházára. Ezen összeg felhasználása teszi lehetővé a kiváló művészi erőkből álló legnagyobb vidéki szintársulat megszervezését és fővárosi színvonalon álló előadások rendezését, melyek a súlyos gazdasági helyzet ellenére a közönséget a színházba vonzzák. A szubvenció nagy része megtérül azokban az értékes díszletekben, melyek állandó leltári értéket képviselnek. És ha tekintetbe vesszük, hogy a szubvencióból kell fedezni a fűtés, világítás, adó, tűzbiztosítás és a színházzal kapcsolatos többi minden költséget, úgy kitűnik, hogy az a segély, amit Szeged város a színházára fordít, tulajdonképp semmivel sem haladja túl azt a keretet, amelyben más nagyobb vidéki színházak segélye mozog. (Dr. Pálffy József kormányfőtanácsos, a szegedi Városi Színház intendánsa.)

Házi szerző. Arra az íróra és zeneszerzőre mondják, aki állandóan csak egy színháznak dolgozik.

Háznépi rajzolat. Mint dramaturgiai válfaj ismert kifejezés volt a régi vidéki színlapokon. Ma: életkép. (V. ö. Nemes-házi rajzolat.)

Hazucha Ferenc, író. (L.: Kelmenfy László.)

Hebbel Frigyes, német színműró, sz. 1813. márc. 19-én, Wesselburenben, Holsteinban, megh. 1863. dec. 13-án, Bécsben. A legtehetségesebb német drámaírók közé tartozik. Tárgyát kiváló színpadi érzéssel dolgozza fel és különösen a jellemfestésben ritkítja párját. Nálunk előadott munkái: »Mária Magdolna«, szmú 3 felv. Ford. Nagy Iván. Bem. 1848. aug. 15. Nemzeti Színház. A Hebbel Theater 1908. ápr. 13-án mutatta be a Magyar Színházban, Hevesi Sándor dr. fordításában. Bem. még 1917. máj. 19-én. Nemzeti Színház. »Judith«, trag. 5 felv. Ford. Ivánfi Jenő. Bem. 1912. jan. 19. Nemzeti Színház. (Tizennégy nap alatt